

Kleur ontstaat uit licht. De in het (zon)licht aanwezige kleuren worden door de dingen waar het licht opvalt, geabsorbeerd, opgenomen of gereflecteerd, teruggekaatst. We zien de dingen in de kleur van het teruggekaatste licht. Zo krijgen gras, bomen, stenen enz. hun kleur door het terugkaatsen van bepaalde lichtkleuren. Als alle lichtkleuren door een voorwerp worden geabsorbeerd, zeggen we dat dat voorwerp zwart is. Een voorwerp is wit als het relatief veel licht terugkaatst. Als er geen licht is, in het donker dus, zijn er geen kleuren te onderscheiden. Het soort en de hoeveelheid licht kan de kleuren beïnvloeden. Kleuren lijken anders bij sterk zonlicht dan bij nevel. Bij het licht van een straatlantaarn lijken ze weer anders dan bij het licht van tl-buizen.

Neonreclame geeft in het donker een heel andere kleurindruk dan in het daglicht.

Kleur kan ook beïnvloed worden door zijn omliggende kleuren.

De kleurencirkel

Johannes Itten ontwikkelde dit kleurenwiel in de jaren dertig van de vorige eeuw.

Het is samengesteld uit 12 pure kleuren.

Er zijn drie primaire kleuren: rood, geel, blauw.

Primaire kleuren zijn kleuren die niet door het mengen van andere kleuren kunnen ontstaan.

Wanneer men deze drie kleuren mengt verkrijgt men zwart.

Er zijn tevens drie secundaire kleuren –oranje, groen en violet.

Deze ontstaan door 2 primaire kleuren te mengen (vb. geel en rood geven oranje)

In het kleurenwiel vinden we naast de primaire en secundaire kleuren ook de tertiaire kleuren.

Die ontstaan door een primaire kleur te mengen met een secundaire kleur. Geel en oranje geven bijvoorbeeld geeloranje.

Door het mengen van de kleuren onderling verkrijgt men heel wat variëteiten, ook wel "nuances", "tonen" of "tinten" genoemd.

Tint een technische benaming voor een kleur. Zo is bv. lichtblauw, middenblauw of donkerblauw steeds dezelfde kleur of tint.

Kleuren worden zelden puur gebruikt. Vaak worden ze vermengd met wit, grijs of zwart waardoor men een andere toonwaarde krijgt.

Als je een kleur mengt met wit, bekom je een pasteltint.

Meng je een kleur met zwart dan verkrijg je een toonwaarde die donkerder is - dan ontstaat een schaduw.

Door met het kleurenwiel te werken, is het mogelijk om talrijke harmonische kleurcombinaties te creëren.

Hieronder enkel voorbeelden :

Toon op toon is de gemakkelijkste manier om kleuren te combineren. Eigenlijk gaat het om dezelfde kleur waaraan wit of zwart is toegevoegd. Deze combinatie zorgt voor harmonie, kalmte en rust.

Harmonie : combineer je kleuren die iets gemeenschappelijk hebben, dan krijg je harmonie. Dat bereik je door bv. verschillende kleuren die naast elkaar op het kleurenwiel liggen te combineren – ze hebben dezelfde intensiteit.

Contrast: de kleuren die tegenover elkaar in de kleurencirkel staan zijn complementaire kleuren. Geel-violet, oranjegeel-violetblauw, oranjeblauw, oranjerood-blauwgroen, rood-groen, roodviolet-geelgroen. Deze kleuren zijn in waarde aan elkaar gelijk en versterken elkaar. Dit contrast zorgt voor actie en spanning.

Wanneer een harmonie van twee kleuren te voor de hand liggend is, dan kan je gebruik maken van de drie- of de vierhoeken in de kleurencirkel. Ook hier geldt hetzelfde principe als voor de andere harmonieën : een toets of een vleugje van een kleur kan al voldoende zijn.

Koude kleuren gaan van violet, violetblauw, blauwgroen, groen en geelgroen.
Warme kleuren zijn geel, oranjegeel, oranje, oranjerood, rood en violetrood.
De grensgevallen, zoals violet passen zich aan de omgeving aan. Violet is koud in een blauwe omgeving en warm in een oranjerode omgeving.

Bruin is een verzadigde kleur. Dat betekent dat de twaalf kleuren bij elkaar bruin geven.

Zo staan ook zwart, grijs en wit niet op de kleurencirkel.
Dat betekent dat ze met iedere kleur kunnen gemengd en gecombineerd worden.